

Fuster, perillós?

A finals dels anys 80 (no penso afegir allò tan absurd de «del segle passat», perquè tothom sap a quina dècada em refereixo), Joan Fuster era un veritable referent entre els joves catalanistes i independentistes i, molt especialment, entre els que crèiem en els Països Catalans com a unitat històrica, lingüística i, per què no?, política. Segurament ja ho era des de feia uns quants anys, però parlo del meu record, de quan jo era un jove estudiant del que acabaria sent la UdL. El seu lideratge intel·lectual era indiscutible. Llegíem cada setmana *El Temps*, on Fuster era una constant figura de referència; si viatjàvem a València ens arribàvem a Sueca, encara que fos tan sols per veure la casa on vivia; i compràvem els seus llibres o els buscàvem a les biblioteques. I aleshores descobríem que Fuster tenia una obra immensa, eclèctica, brillant... Sabíem que havia escrit un influent assaig fundacional des del punt de vista històric i polític (*Nosaltres, els valencians*), però resultava que era també l'autor d'alguns excel·lents poemaris (*Set llibres de versos*) i de llibres imprescindibles de crítica i anàlisi literaris (*Literatura catalana contemporània*), d'història de l'art (*El descrèdit de la realitat*), d'aforismes (*Judicis finals*), de dieta-

ris (*Causar-se d'esperar*), d'història (*Heretgies, revoltes i sermons*) o d'assaig pur (*Diccionari per a ociosos*).

Al costat d'Eugeni d'Ors (defenestrat i voluntàriament trasplantat a Madrid després del primer quart del segle) i de Josep Pla (que reconeixia en el de Sueca «un element normal de la totalitat de la nostra àrea lingüística»), Fuster és un dels tres grans assaigistes de la literatura catalana i, justament, tot i que inicialment hi pasturava a prop, va evolucionar fins a situar-se a les antípodes ideològiques dels altres dos. A causa de les seves idees, i de la influència que van tenir en la construcció de la identitat valenciana, l'any 78 casa seva va patir un atemptat amb explosius. El consideraven perillós. Era un intel·lectual influent, que defensava i teoritzava des de València sobre la pancatalanitat, i el seu discurs era seguit, acceptat i, fins i tot, venerat en els diferents territoris de parla catalana.

Va néixer el 1922 i, per tant, enguany se'n celebra el centenari i se li fan tot d'actes de reconeixement i homenatge. Em temo, però, que la seva influència ha minvat molt. Massa. Ha deixat de ser un pensador de referència per a les noves fornades de polítics, intel·lectuals, periodistes, filòlegs o historiadors, i és segurament per això que avui difícilment sentim parlar de Països Catalans a cap polític, intel·lectual, periodista, filòleg o historiador. Ni a València, ni a Catalunya, ni a Mallorca.

Em temo, doncs, que ja han degut deixar de considerar-lo perillós.

